

**ZABURZENIA
PRZETWARZANIA
SŁUCHOWEGO**

Zaburzenia przetwarzania słuchowego (auditory processing disorder- APD), znane również jako centralne zaburzenia przetwarzania słuchowego (central auditory processing disorder- CADO).

Centralne Zaburzenia Przetwarzania Słuchowego, to zaburzenia pracy zmysłu słuchu wynikające z nieprawidłowości na poziomie Centralnego Układu Nerwowego (przy prawidłowej budowie i pracy części obwodowej, czyli uszu). Dzieci z APD mogą słyszeć normalnie i rozpoznawać pojedyncze dźwięki w bardzo cichym otoczeniu. Problem pojawia się zazwyczaj wtedy, gdy różnice pomiędzy dźwiękami w słowach, nawet wypowiedzianych głośno i wyraźnie, są niewielkie. Często

zdarza się to w pomieszczeniach, miejscach, w których panuje hałas, na przykład na placu zabaw, podczas imprez sportowych, w szkolnej stołówce. Gdy mowa nie jest kierowana bezpośrednio do nich, mogą jej nie rozumieć. Podobnie z pytaniami i poleceniami - często nieprawidłowo reagują na nie, zwłaszcza, gdy są długie i skomplikowane. Objawy centralnych zaburzeń słuchu mogą wahać się od łagodnych do ciężkich, przybierając różne formy.

Szacuje się, że co najmniej połowa dzieci z rozpoznanymi trudnościami w uczeniu się, dysleksją, zespołem zaburzeń uwagi i zachowania, ma również problemy z przetwarzaniem słuchowym typu centralnego. Dzieci z tą chorobą nie są w stanie przetwarzać tego, co słyszą w ten sam sposób jak ich rówieśnicy. Występują u nich problemy ze słyszeniem części dźwięków, mimo prawidłowego słuchu fizycznego, spowodowane przez uszkodzenie centralnej - nerwowej - części układu słuchowego. Zaburzenie występuje jedynie na poziomie przetwarzania bodźców słuchowych, bowiem mózg dziecka nie potrafi rozpoznawać i interpretować dźwięków, zwłaszcza mowy. To niezwykle istotna informacja dla rodziców!

PRZYCZYNY

Wiele z tych zaburzeń jest wynikiem niedotlenienia mózgu w czasie porodu, zapalenia opon mózgowych, urazów głowy i zatruc w dzieciństwie. U części dzieci zaburzenia przetwarzania słuchowego są wynikiem braku właściwej stymulacji układu słuchowego we wczesnym dzieciństwie na tle zaniedbań wychowawczych lub gdy przez dłuższy czas obecny jest nawet niewielki niedosłuch przewodzeniowy, będący najczęściej efektem przewlekłego, wysiękowego zapalenia ucha środkowego. Często przyczyna choroby dziecka nie jest znana, ale do czynników ryzyka, które mogą mieć wpływ na wystąpienie Centralnego Zaburzenia Przetwarzania Słuchowego należą:

- wcześniactwo,
- niedotlenienie w czasie porodu,
- uraz głowy,
- zatrucie łożem,
- częste i przewlekłe infekcje, zapalenia ucha środkowego,
- genetyczne dyspozycje – dysleksja

Czynnikami ryzyka może być również zbyt długi czas spędzany przed telewizorem i komputerem.

OBJAWY

Zaburzenia przetwarzania słuchowego mogą się przejawiać tym, że dziecko:

- Ma trudności ze słyszeniem w hałaśliwym środowisku lub podczas rozmowy telefonicznej,
- Ma trudności ze zrozumieniem wypowiedzi, gdyż przeszkadzają mu inne dźwięki (hałas nie tylko zagłusza głos innej osoby, ale rozbija jego wypowiedzi na niezrozumiałe fragmenty),
- Jest bardzo wrażliwe na hałas,
- Ma problemy z określeniem kierunku, z którego dobiega głos,
- Nie potrafi utrzymać skupienia na konkretnych bodźcach, zwłaszcza w przypadkach obecności rozpraszających hałasów,
- Bywa zmęczone po przebywaniu w głośnym środowisku,
- Miewa częste bóle głowy,

- Ma trudności z wykonywaniem kilkietapowych poleceń, szczególnie tych podanych w jednym zdaniu,
- Ma kłopoty ze zrozumieniem długich rozmów,
- Nie rozumie wypowiedzi (słyszałem co powiedziałaś, ale nie wiem co masz na myśli),
- Ma osłabioną pamięć słuchowa (na przykład trudności z zapamiętaniem lub powtórzeniem usłyszonej informacji),
- Ma trudności z uczeniem się na pamięć i zapamiętywaniem sekwencji dźwięków (na przykład nazw dni tygodnia, miesięcy czy tabliczki mnożenia),
- Myli podobnie brzmiące słowa,
- Ma problemy z nauką języka obcego i poznawaniem nowego słownictwa,
- Nie zwraca uwagi na osobę mówiącą,
- Nadmiernie zwraca uwagę na bodźce słuchowe, które nie są istotne,
- Ma trudności z dobrą organizacją,
- Ma zaburzoną intonację (mowa monotonna, cicha, albo odwrotnie bardzo szybka i zbyt głośna),
- Ma iloraz inteligencji werbalnej niższy niż ilorazu inteligencji wykonawczej,
- Słabo radzi sobie podczas testów psycho-edukacyjnych opartych na bodźcach słuchowych,
- Ma problem z czytaniem, pisaniem, mową,
- Popełnia błędy ortograficzne typu słuchowego,
- Osiąga dziwnie niskie wyniki w nauce,
- Traci słuch.

Zaburzenia przetwarzania słuchowego bywają często mylnie rozpoznawane, ponieważ wiele wymienionych zachowań towarzyszy również innym problemom, takim jak trudności w uczeniu się, nadpobudliwości psychoruchowej (ADHD), a nawet

depresji. Wstępną diagnozę może postawić specjalista z Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej, jednak właściwe rozpoznanie należy do audiologa bądź otolaryngologa.

Bardzo ważna jest wczesna, właściwa diagnoza, które ukierunkuje pracę terapeutyczną z dzieckiem. Pozwala to uniknąć opóźnień w rozwoju mowy i problemów w nauce szkolnej. Jednak większość z testów przeprowadzonych w celu sprawdzenia centralnych zaburzeń przetwarzania słuchowego wymaga odpowiedniego wieku, czyli ukończonych 7 lub 8 lat, dlatego wiele dzieci nie jest diagnozowanych wcześniej i dość późno rozpoczyna odpowiednią terapię. Należy pamiętać, że układ słuchowy dziecka rozwija się do 15 roku życia, toteż większość dzieci z rozpoznaniem APD można jeszcze rozwinąć lepsze umiejętności w okresie, gdy ich układu słuchowy wciąż dojrzewa. Właściwa terapia mowy i języka oraz urządzenia wspomagające słyszenie mogą pomóc dzieciom w rozumieniu dźwięków i rozwijaniu dobrych umiejętności komunikacyjnych. W obecnych czasach w Polsce możliwości oddziaływań terapeutycznych są znaczne, powstaje coraz więcej ośrodków prowadzących terapię zaburzeń przetwarzania słuchowego. Stosuje się standardowe metody pracy terapeutycznej oraz nowoczesne metody rehabilitacji – treningi słuchowe metodą Johansena, Tomatisa, Warnkego i inne.

Jak możesz pomóc dziecku?

Wskazówki dla rodziców dziecka z centralnymi zaburzeniami przetwarzania słuchowego:

- w miarę możliwości, w domu i w szkole, redukuj wszelkie szумы i hałasy,

- poproś dziecko, by patrzyło na ciebie, gdy mówisz,
- wracaj się do niego za pomocą prostych, wyrazistych zdań,
- mów w nieco wolniejszym tempie i spokojnie,
- za każdym razem proś dziecko, aby powtórzyło na głos twoje polecenia (także samo do siebie),
- zapisuje zalecenia, rzeczy do wykonania w późniejszym czasie. Twojemu dziecku pomaga dobra organizacja, planowanie, dlatego warto zadbać o spokojny, zorganizowany styl życia,
- zapewnij dziecku spokojne miejsce, w którym w ciszy może odrabiać lekcje i uczyć się,
- dbaj o odpowiednią ilość snu,
- ucz pozytywnego, realistycznego podejścia do własnych ograniczeń oraz buduj w dziecku poczucie własnej wartości – to bardzo ważne dla prawidłowego rozwoju osobowości twojej pociechy. Wiara w siebie i odpowiednie techniki radzenia sobie z zaburzeniem, czasami mogą zdziałać cuda.

Bibliografia:

Z wykorzystaniem: Andrzej Senderski - Diagnostyka centralnych zaburzeń przetwarzania słuchowego. Algorytm postępowania diagnostycznego oraz R.W. Keith - Zaburzenia procesów przetwarzania słuchowego. Otolaryngologia, 2004.

- artykuł Anny Czajkowskiej- pedagoga, logopedyczna,

- artykuł Aleksandry Kowalskiej– surdopedagoga,

- www.tomatis.com,

- www.johansen-ias.pl